

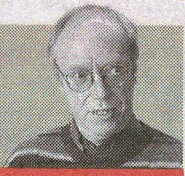
Briti tippkoreograaf Wayne McGregor koos tantsijatega eile Estonias «Symbiont(s)» proovis.

FOTO: MARINA PUŠKAR

TANTS. Estonia teatris on homme lühiballettide õhtu, mille kavas on **Wayne McGregori** «Symbiont(s)» ja **Mai Murdmaa** «Petruška».

Inglise balleti superstaar

STUART SWEENEY
tantsuajakirjanik,
London

Vaatamata oma vanusele – alles 43 – on Wayne McGregori seljataga pikk ja saavutusterohke karjäär: ta alustas väga hea tantsijana ja asutas juba 1992. aastal oma trupi Random Dance, mis kuulub maailma parimate sekka; ta tegutseb paralleelselt Londoni Kuningliku Balleti juures resideeriva koreograafina ja lavastab Pariisi Ooperi, La Scala ja Moskva Suure Teatri balletitrupile; on võitnud kümneid auhindu. seal-

nud inspiratsiooniallikaks mitte ainult oma repertuaari, vaid ka töömeetodi poolest – tegutseda reegliteta.

Roslyn Sulcas on ajalehes New York Times kirjutanud, et McGregori tantsude ülienergilist liikumisstiili iseloomustavad ettearvamatud kõrvalepõiked, allasõostud, sukeldused ja kallutused...

2000. aastal kohtus McGregor Kuningliku Balleti priimabaleriini Deborah Bulliga, kes oli huvitatud uue tantsukeele omandamisest. Bull kutsus teda õpetama Kuningliku Balleti juurde – tulemuseks oli lavastus «Symbiont(s)». «Eesmärk oli eksperimenteerida, et vaadata, mida õnnestub klassikalise kooliga tantsijate kehast välja pigistada,» ütles McGregor. Tantsijatele see

Hakati seda otsima, aga ei leitud. Mälu järgi seda taastada olnuks aga väga keeruline. Õneliku juhuse läbi avastas selle lõpuks Kuningliku Balleti lava-meister ja töö võis alata.

Sillutas teed

McGregori sõnul pole tal kombeks oma vanu töid redigeerida või ümber teha. «Igatiks neist on tehtud konkreetseesse aega. Ma teen parem juba uue, kui hakkan vana paikama. On huvitav ja isegi värskendav vaadata ajas rohkem kui kümme aastat tagasi.»

Edurit ja Oksa nimetab McGregor oma sõpradeks. Esimest korda kohtas ta Edurit siis, kui tegi üht kohaspetsiifilist tantsunumbrit Briti Muuseumile. Ja kui ta nägi neid klassikalise balleti lavalt iit-

«Prooviperiood oli suurepärase – me mõistsime üksteist poolelt sõnalt. Muide, Agel on suurepärase huumorimeel ja ta on nii avatud ja uudishimulik – tahtis proovida kõike uut,» meenutab McGregor tagantjärele.

Kui tähtis on «Symbiont(s)» McGregori loomingus?

«Sel ajal juhtus palju asju. «Symbiont(s)ist» pärit duett võeti Kuningliku Balleti Põhjajärliri turnee programmi ja mainekas Stuttgardi Balletti kutsus ta esimest korda lavastama, aga «Symbiont(s)» sillutas teed ka McGregori jõudmisele Kuningliku Balleti suurele lavale – see sai 2003. aastal teoks balletiga «Qualia».

Kordan veel – see, et Eesti Rahvusballett toob välja McGregori töö, mis seet, et see ei

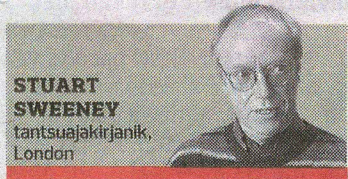

Briti tippkoreograaf Wayne McGregor koos tantsijatega enne Estonias «Symbiont(s)» proovis.

FOTO: MARINA PUŠKAR

TANTS. Estonia teatris on homme lühiballettide õhtu, mille kavas on **Wayne McGregori** «Symbiont(s)» ja **Mai Murdmaa** «Petruška».

Inglise balleti superstaar

STUART SWEENEY
tantsuajakirjanik,
London

Vaatamata oma vanusele – alles 43 – on Wayne McGregori seljataga pikk ja saavutusterohke karjäär: ta alustas väga hea tantsijana ja asutas juba 1992. aastal oma truppi Random Dance, mis kuulub maailma parimate sekka; ta tegutseb paralleelselt Londoni Kuningliku Balleti juures resideeriva koreograafina ja lavastab Pariisi Ooperi, La Scala ja Moskva Suure Teatri balletitrupile; on võitnud kümneid auhindu, sealhulgas Laurence Olivier', Prix Benois de la Dance'i ja Kuldsed Maskid; ta teeb koostööd neurofüsioloogide ja teiste meditsiiniteadlastega, et uurida aju, keha ja tantsu seoseid.

Pole kahtlustki, et nii kõrge lennuga koreograafi Estoniasse toomine on saavutus, mille üle võivad Toomas Edur ja Age Oks vaid uhkust tunda.

Kahe publiku kohtumine

McGregor ise, kes andis Postimehele intervjuu Londonis, nimetab oma karjääri algust ballettmeistrile ebatüüpiliseks. Ta juhendas harrastajate tantsuringe, ka pensionäride omi, kasutades tantsu kui üht teraapia vormi. Nüüdistants hakkas teda huvitama kolledžis. Järgnes Random Dance'i asutamine.

Viimane oli mõjutatud ameerika koreograafidest, sh Merce Cunninghamist, kes pol-

nud inspiratsiooniallikaks mitte ainult oma repertuaari, vaid ka töömeetodi poolest – tegutseda reegliteta.

Roslyn Sulcas on ajalehes New York Times kirjutanud, et McGregori tantsude ülienergilist liikumisstiili iseloomustavad ettearvamatud kõrvalepõiked, allasööstud, sukeldused ja kallutused...

2000. aastal kohtus McGregor Kuningliku Balleti priimabaleriini Deborah Bulliga, kes oli huvitatud uue tantsukeele omandamisest. Bull kutsus teda õpetama Kuningliku Balleti juurde – tulemuseks oli lavastus «Symbiont(s)». «Eesmärk oli eksperimenteerida, et vaadata, mida õnnestub klassikalise kooliga tantsijate kehast välja pigistada,» ütleb McGregor. Tantsijatele see meeldis ja nii mõnigi neist sobitas hiljem nüüdistantsu tehnikatega süvenenumat tutvust.

Mul oli õnn viibida Clore'i stuudios siis, kui «Symbiont(s)» esietendus, ja ma mäletan hästi oma imetlust. Peale selle, et tegu oli kahe tantsuvormi kohtumisega, kujunes sellest ka kahe eraldiseisva publiku – klassikalise balleti ja nüüdistantsu oma – kohtumine.

Kui Eesti Rahvusballeti juht Toomas Edur võttis McGregoriga ühendust, et arutada võimaluse üle tuua Tallinnas lavale mõni tema töö, valis ta välja just «Symbiont(s)», kuna paljudel McGregori ballettidel on spetsiifiline lavakujundus, mis Estonia väikesele lavale ei sobi, ja neis kasutatakse erilisi tehnilisi lahendusi.

Siiski kerkis esile üks probleem. McGregor oli kindel, et tööst on olemas videosalvestus.

Hakati seda otsima, aga ei leitud. Mälu järgi seda taastada olnuks aga väga keeruline. Õnneliku juhuse läbi avastas selle lõpuks Kuningliku Balleti lava-meister ja töö võis alata.

Sillutas teed

McGregori sõnul pole tal kombeks oma vanu töid redigeerida või ümber teha. «Igaüks neist on tehtud konkreetsesse aega. Ma teen parem juba uue, kui hakkab vana paikama. On huvitav ja isegi värskendav vaadata ajas rohkem kui kümme aastat tagasi.»

Edurit ja Oksa nimetab McGregor oma sõpradeks. Esimest korda kohtas ta Edurit siis, kui tegi üht kohaspetsiifilist tantsunumbrit Briti Muuseumile. Ja kui ta nägi neid klassikalise balleti laval, jättis talle kustumatu mulje nende lavaline keemia – sellepärast ta pühendab neile spetsiaalse teose.

See, et Eesti Rahvusballett toob välja McGregori töö, mis sest, et see ei kuulu tema kõige tuntumate sekka, on saavutus.

Oksa ja Eduri kauaaegse kodutrupi Inglise Rahvusballetti juht Matz Skoog oli nõus ja nii sündis duett «2 Human», mis pälvis hiljem Inglise kõrgeima teatriauhinna – Laurence Olivier' preemia.

Suurt virtuoossust nõudev teos, milles Eesti tantsijatele on antud punkarlik välimus, lõhkus traditsioonilist ettekujutust Edurist ja Oksast kui klassikalise balleti printsist ja printsessist. Ka tantsuliselt, sest tegu oli nüüdisballetiga.

«Prooviperiood oli suurepäranne – me mõistsime üksteist poolelt sõnalt. Muide, Agel on suurepäranne huumorimeel ja ta on nii avatud ja uudishimulik – tahtis proovida kõike uut,» meenutab McGregor tagantjärele.

Kui tähtis on «Symbiont(s)» McGregori loomingus?

«Sel ajal juhtus palju asju. «Symbiont(s)ist» pärit duett võeti Kuningliku Balleti Põhjaliri turnee programmi ja mainekas Stuttgardi Ballett kutsus ta esimest korda lavastama, aga «Symbiont(s)» sillutas teed ka McGregori jõudmisele Kuningliku Balleti suurele lavale – see sai 2003. aastal teoks balletiga «Qualia».

Kordan veel – see, et Eesti Rahvusballett toob välja McGregori töö, mis sest, et see ei kuulu tema kõige tuntumate sekka, on saavutus. Ja ma olen põnevil seda pärast 12-aastast vahet jälle nägema.

Meenutan siinkohal ka ühe mõttetarga sõnu: «Ainult kesk-pärasus on alati oma parimas vormis.» Jah, mõned McGregori tööd pole mind sütitanud, ehk on distantsi tekitanud nende intellektuaalne rangus. Aga «Symbiont(s)» jääb üheks minu lemmikuks oma võimsa, nüüdistantsulise liikumiskeelega on *pointe*, nõudes tantsijatel erakordset plastilisust.

Veel enam, ma loodan, et tulevikus kohtame me Eesti Rahvusballeti repertuaaris klassika ja neoklassika kõrval üha enam ka nüüdisballetti.

Suure huviga ootan ma ka selle lühiballettide õhtu teist poolt – Mai Murdmaa «Petruška», mis märgib 12 aasta järel tema naasmist Estonia lavale.